នីតិព្រហ្មទណ្ឌ

ស្ដីពី

វិធានអនុវត្តក្នុងករណីបទល្មើសត្រួតគ្នា

រៀបរៀងដោយ: **ឯកឧត្តម ហ៊ី សោភា និង ឯកឧត្តម កើត រិទ្ធ**

វិធានអនុវត្តក្នុងករណីបទល្មើសត្រួតគ្នា[1]

(មាត្រា ១០៩, មាត្រា ១១៤, មាត្រា ១២២, មាត្រា ១៣៦ ដល់មាត្រា ១៤១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ និង មាត្រា ៥០១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ)

I. **សញ្ញាណនៃ "បទល្មើសត្រួតគ្នា"** : យោងតាមមាត្រា ១៣៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ "បទល្មើសត្រួតគ្នា" កើតឡើង កាលបើបទល្មើសមួយត្រូវបានប្រព្រឹត្តដោយបុគ្គលម្នាក់ មុនពេលដែលបុគ្គលនេះ ត្រូវបានផ្តន្ទាទោស ជាស្ថាពរចំពោះបទល្មើសមួយផ្សេងទៀត។ យោងតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ "**បទល្មើសត្រួតគ្នា**" សំដៅដល់ស្ថានភាពដែលបទល្មើសច្រើនត្រូវបានប្រព្រឹត្តដោយបុគ្គលម្នាក់ ឬដោយរួមគ្នាជាមួយបុគ្គលផ្សេងទៀតហើយដែលពេលវេលានៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសទាំងនេះ មិនអាចបែងចែកគ្នាដោយសេចក្តីសម្រេចផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពររបស់តុលាការឡើយ។ ស្ថានភាពនៃ "**បទល្មើសត្រួតគ្នា**" នេះ គឺខុសគ្នាពីស្ថានភាពនៃ "**ការមិនរាងចាល**" ។ "**ការមិនរាងចាល**" សំដៅដល់ស្ថានភាពដែលបុគ្គលម្នាក់បន្ទាប់ពីត្រូវបានផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពររួចហើយពីបទល្មើសមួយ ហើយបុគ្គលបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសមួយទៀត។ *ឧទាហរណ៍* :បុគ្គលម្នាក់ត្រូវបានតុលាការសម្រេចផ្តន្ទាទោសជាស្ថាពររួចហើយពី "**បទលួច**" តាមមាត្រា ៣៥៣ និងមាត្រា ៣៥៦ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ប៉ុន្តែ ៣ ឆ្នាំក្រោយមកបន្ទាប់ពីសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការបានចូលជាស្ថាពរ បុគ្គលដដែលនេះ បានប្រព្រឹត្ត "**បទលួច**" ថ្មីមួយទៀត ។ ស្ថានភាពនៃ "**ការមិនរាងចាល**" នេះ ត្រូវកំណត់និងគ្រប់គ្រងដោយវិធានដែលមានចែងចាប់ពីមាត្រា ៨៣ ដល់មាត្រា ៩២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

II. **វិធានអនុវត្តនៅក្នុងករណី "បទល្មើសត្រួតគ្នា" ដោយយោងតាមក្រមព្រហ្មទណ្ឌ** : យោងតាមក្រមព្រហ្មទណ្ឌនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលត្រូវបានប្រកាសឱ្យប្រើដោយព្រះមហាក្សត្រ កាលពីថ្ងៃទី ៣០ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០០៩ គេពិនិត្យឃើញមានវិធានចំនួន ៣ ដែលអាចយកមកអនុវត្តក្នុងករណី "**បទល្មើសត្រួតគ្នា**" គឺ : (១) វិធានស្រូបទោស , (២) វិធានត្រួតទោស និង (៣) វិធានបូកទោស ។ ការជ្រើសរើសយកវិធានណាមួយយកមកអនុវត្ត ពេលខ្លះ អាស្រ័យទៅលើនីតិវិធីនៃការចោទប្រកាន់ចំពោះបទល្មើសដែលត្រួតគ្នា ពេលខ្លះ អាស្រ័យទៅលើប្រភេទនៃបទល្មើសដែលត្រួតគ្នា។

១- វិធានស្រូបទោស : វិធាននេះ អាចយកទៅអនុវត្តបានសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នា ទាំងក្នុងនីតិវិធីនៃការចោទប្រកាន់តែមួយ ទាំងក្នុងនីតិវិធីនៃការចោទប្រកាន់ដាច់ពីគ្នា។ វិធាននេះ មានចែងកំណត់ក្នុងមាត្រា ១៣៧ និងមាត្រា ១៣៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។

១.១-វិធានស្រូបទោសតាមបញ្ញត្តិមាត្រា ១៣៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ :

-លក្ខខណ្ឌនៃការអនុវត្តវិធាន : វិធានស្រូបទោសតាមបទប្បញ្ញត្តិមាត្រា ១៣៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវយកទៅអនុវត្តនៅក្នុងនីតិវិធីនៃការចោទប្រកាន់តែមួយចំពោះបទល្មើសត្រួតគ្នាទាំងអស់។

[1] ការបកស្រាយក្នុងឯកសារនេះ គឺជាការបកស្រាយក្រៅផ្លូវការ និងមានលក្ខណៈជាទ្រឹស្តីសម្រាប់ជាជំនួយស្មារតីឱ្យដល់អ្នកដែលមានបំណងចង់សិក្សាស្វែងយល់បន្ថែមអំពីបទប្បញ្ញត្តិមួយចំនួនក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌប៉ុណ្ណោះ។

ការចោទប្រកាន់តែមួយនេះ សំដៅដល់ស្ថានភាពនៃនីតិវិធី ដែលក្នុងនោះ បទល្មើសត្រួតគ្នាទាំងអស់ ត្រូវបានចោទប្រកាន់នៅក្នុងលិខិតចោទប្រកាន់តែមួយ ដូចជាការចោទប្រកាន់បទល្មើសត្រួតគ្នា នៅក្នុងដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរតែមួយ នៅក្នុងកំណត់ហេតុស្តីពីការបង្ហាញខ្លួនភ្លាមតែមួយ ឬនៅក្នុងដីកាកោះហៅបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះតែមួយ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ត្រូវបានចាត់ទុកជាការចោទប្រកាន់តែមួយផងដែរនៅក្នុងករណីដូចខាងក្រោម÷

-នៅក្នុងដំណាក់កាលស៊ើបសួរ ចៅក្រមស៊ើបសួរបានទទួលដីកាសន្និដ្ឋានបញ្ជូនរឿងឱ្យស៊ើបសួរបន្ថែមពីអយ្យការសម្រាប់អង្គហេតុនៃបទល្មើសថ្មីផ្សេង[2] ដែលចៅក្រមស៊ើបសួរបានរកឃើញថា មានការពាក់ព័ន្ធនឹងជនត្រូវចោទ ហើយចៅក្រមស៊ើបសួរបានសម្រេចបិទការស៊ើបសួរតាមដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះសម្រាប់អង្គហេតុដែលបង្កើតបានជាបទល្មើសត្រួតគ្នាទាំងនោះ។ ដូចគ្នាផងដែរ នៅក្នុងករណីដែលសភាស៊ើបសួរពន្លាតការស៊ើបសួររបស់ខ្លួន ទៅដល់បទល្មើសពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ២៦៣ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ហើយបិទបញ្ចប់ការស៊ើបសួររបស់ខ្លួនតាមសាលដីកាបញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះ សម្រាប់អង្គហេតុដែលបង្កើតបានជាបទល្មើសត្រួតគ្នាទាំងនោះ។

-នៅក្នុងករណីដែលតុលាការសម្រេចបញ្ចូលសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌច្រើនជាមួយគ្នា ហើយនៅក្នុងសំណុំរឿងទាំងនេះ មានអង្គហេតុបង្កើតបានជាស្ថានភាពនៃបទល្មើសត្រួតគ្នា (មាត្រា ២៩៩ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ) ។

នៅក្នុងករណីដែលមានការចោទប្រកាន់តែមួយសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នាដូចបានរៀបរាប់ខាងលើនេះ តុលាការត្រូវអនុវត្តវិធាននៃការស្រូបទោស ដោយស្វ័យប្រវត្តិស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ១៣៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ បើទោះបីជាពុំមានបណ្តឹងសុំពីអយ្យការ ឬភាគីពាក់ព័ន្ធក៏ដោយ។

-ខ្លឹមសារនៃការអនុវត្តវិធាន : មាត្រា ១៣៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចែងថា : *"កាលបើនៅក្នុងពេលចោទប្រកាន់តែមួយ ហើយជនជាប់ចោទត្រូវបានរកឃើញថា មានពិរុទ្ធពីបទល្មើសច្រើន ទោសនីមួយៗអាចត្រូវបានប្រកាសឡើង។ ប៉ុន្តែ កាលបើទោសត្រូវទទួលមានច្រើន ហើយមានប្រភេទដូចគ្នា តុលាការត្រូវប្រកាសទោសតែមួយនៃប្រភេទនេះ នៅក្នុងព្រំដែននៃអតិបរមាស្របច្បាប់ដែលខ្ពស់ជាងគេ។ ទោសនីមួយៗដែលប្រកាស ត្រូវចាត់ទុកថា ជាទោសរួមចំពោះបទល្មើសដែលត្រួតគ្នា នៅក្នុងព្រំដែននៃអតិបរមាស្របច្បាប់អនុវត្តទៅលើបទល្មើសនីមួយៗ។"* យោងតាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ យើងឃើញថាក្នុងសម្មតិកម្មខ្លះ តុលាការត្រូវប្រកាសទោសនីមួយៗសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នា ហើយក្នុងសម្មតិកម្មខ្លះទៀត តុលាការមិនអាចប្រកាសទោសនីមួយៗសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នាឡើយ ប៉ុន្តែ តុលាការត្រូវប្រកាសទោសតែមួយរួមគ្នាសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នាទាំងអស់ ។

សម្មតិកម្មទី ១ : ករណីដែលតុលាការត្រូវប្រកាសទោសនីមួយៗសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នា : វិធាននេះ ត្រូវយកទៅអនុវត្ត នៅក្នុងករណីដែលទោសដែលត្រូវប្រកាសសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នា មានប្រភេទខុសគ្នា ដូចជា ទោសដាក់ពន្ធនាគារ និងទោសពិន័យជាប្រាក់ គឺជាទោសដែលមានប្រភេទខុសគ្នា។

---

[2] មាត្រា ១២៥ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ។

ឧទាហរណ៍ : ឈ្មោះ “ក” បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្នុងស្ថានភាពជាបទល្មើសត្រួតគ្នា រួមមាន ÷

- “បទរំលោភសេពសន្ថវៈ” : មាត្រា ២៣៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៥ ឆ្នាំ ទៅ ១០ ឆ្នាំ
- “បទបរិហារកេរ្តិ៍” : មាត្រា ៣០៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចែងផ្តន្ទាទោសពិន័យជាប្រាក់ពី ១ សែន រៀល ទៅ ១០ លាន រៀល

ឧទាហរណ៍នេះ គឺជាសម្មតិកម្មដែលតុលាការត្រូវប្រកាសទោសនីមួយៗសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នា មានន័យថា តុលាការត្រូវប្រកាសទោសដាក់ពន្ធនាគារសម្រាប់បទរំលោភសេពសន្ថវៈ និងទោសពិន័យជាប្រាក់សម្រាប់បទបរិហារកេរ្តិ៍ ។

សម្មតិកម្មទី ២ : ករណីដែលតុលាការមិនអាចប្រកាសទោសនីមួយៗសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នា ប៉ុន្តែតុលាការត្រូវប្រកាសទោសតែមួយរួមគ្នាសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នា : វិធាននេះ ត្រូវយកទៅអនុវត្ត នៅក្នុងករណីដែលទោសដែលត្រូវប្រកាសសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នា មានប្រភេទដូចគ្នា ។ ត្រូវចាត់ទុកថា មានប្រភេទដូចគ្នា ដូចជា ទោសដាក់ពន្ធនាគារដូចគ្នា ឬទោសពិន័យជាប្រាក់ដូចគ្នា។ នៅក្នុងករណីនេះ ចំពោះទោសដែលមានប្រភេទដូចគ្នា តុលាការត្រូវប្រកាសទោសតែមួយរួមគ្នាសម្រាប់បទល្មើសត្រួតគ្នាទាំងអស់ ហើយទោសដែលប្រកាសនេះ ត្រូវចាត់ទុកជាទោសរួម សម្រាប់ប្រភេទនៃទោសនីមួយៗ នៅក្នុងព្រំដែនអតិបរមាស្របច្បាប់ អនុវត្តទៅបទល្មើសនីមួយៗ។

ឧទាហរណ៍ : ឈ្មោះ “ក” បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្នុងស្ថានភាពជាបទល្មើសត្រួតគ្នា រួមមាន ÷

- “បទរំលោភសេពសន្ថវៈ” : មាត្រា ២៣៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៥ ឆ្នាំ ទៅ ១០ ឆ្នាំ
- “បទកំហែងយក” : មាត្រា ៣៦៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២ ឆ្នាំ ទៅ ៥ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤ លាន រៀល ទៅ ១០ លាន រៀល
- “បទឆបោក” : មាត្រា ៣៧៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៦ ខែ ទៅ ៣ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ១ លាន រៀល ទៅ ៦ លាន រៀល

នៅក្នុងឧទាហរណ៍នេះ ប្រសិនបើតុលាការយល់ឃើញថា ត្រូវសម្រេចផ្តន្ទាទោស ÷

- ចំពោះបទរំលោភសេពសន្ថវៈ : ដាក់ពន្ធនាគារកំណត់ចំនួន ៧ ឆ្នាំ
- ចំពោះបទកំហែងយក : ដាក់ពន្ធនាគារកំណត់ ៣ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ ៨ លាន រៀល
- ចំពោះបទឆបោក : ដាក់ពន្ធនាគារកំណត់ ២ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ ៤ លាន រៀល

យោងតាមមាត្រា ១៣៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ តុលាការត្រូវប្រកាសទោសតែមួយ ចំពោះប្រភេទនៃទោសដាក់ពន្ធនាគារ និងប្រកាសទោសតែមួយចំពោះប្រភេទនៃទោសពិន័យជាប្រាក់ នៅក្នុងព្រំដែននៃអតិបរមាស្របច្បាប់ដែលខ្ពស់ជាងគេ មានន័យថា តុលាការអាចប្រកាសទោសដាក់ពន្ធនាគារអតិបរមាច្រើនបំផុតត្រឹម ១០ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់អតិបរមាច្រើនបំផុតត្រឹម ១០ លាន រៀល សម្រាប់បទល្មើសទាំង ៣ ខាងលើ។ ទោសដាក់ពន្ធនាគារ ១០ ឆ្នាំ និងទោសពិន័យជាប្រាក់ ១០ លាន រៀល ដែលតុលាការ

ប្រកាសនោះ ត្រូវចាត់ទុកថា ជាទោសរួមចំពោះបទល្មើសដែលត្រួតគ្នា នៅក្នុងព្រំដែននៃអតិបរមាស្របច្បាប់អនុវត្តទៅលើបទល្មើសនីមួយៗ មានន័យថា នៅក្នុងឧទាហរណ៍ខាងលើ បទរំលោភសេពសន្ថវៈ ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ ១០ ឆ្នាំ បទកំហែងយក ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ ៥ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ ១០ លាន រៀល និងបទឆបោក ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ ៣ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ ៦ លាន រៀល។

១.២-វិធានស្រូបទោស តាមបញ្ញត្តិមាត្រា ១៣៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌៈ

-លក្ខខណ្ឌនៃការអនុវត្តវិធាន : យោងតាមបញ្ញត្តិមាត្រា ១៣៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ វិធានស្រូបទោសក៏អាចយកទៅអនុវត្តបានផងដែរ នៅក្នុងនីតិវិធីនៃការចោទប្រកាន់ដាច់ពីគ្នាចំពោះបទល្មើសត្រួតគ្នា។ យោងតាមបញ្ញត្តិនៃមាត្រានេះ និងយោងតាមបញ្ញត្តិមាត្រា ៥០១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ តុលាការដែលអាចសម្រេចអំពីការស្រូបទោសបញ្ចូលគ្នាបាន គឺតុលាការដែលត្រូវសម្រេចចុងក្រោយគេ ឬតុលាការដែលបានសម្រេចចុងក្រោយគេ។ ប្រសិនបើសំណុំរឿងកំពុងស្ថិតក្នុងសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួននៅឡើយ តុលាការអាចសម្រេចដោយឯកឯងបានអំពីការស្រូបទោសបញ្ចូលគ្នា។ ក្រៅពីនេះ តុលាការអាចសម្រេចបាន លុះត្រាតែបានទទួលបណ្តឹងសុំ ពីអយ្យការ ឬពីភាគីពាក់ព័ន្ធ (មាត្រា ៥០១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ)។ ក្នុងករណីចុងក្រោយនេះ តុលាការត្រូវសម្រេចក្នុងពេលសវនាការជាសាធារណៈ ក្រោយពីបានស្តាប់អយ្យការ ភាគីពាក់ព័ន្ធ និងជាយថាហេតុ មេធាវីរបស់ភាគីនេះ។ ក្នុងគ្រប់ករណីទាំងអស់ ការស្រូបទោសបញ្ចូលគ្នា ត្រូវធ្វើតាមសាលក្រម ឬសាលដីការបស់តុលាការ។

-ខ្លឹមសារនៃការអនុវត្តវិធាន : ក្នុងករណីដែលតុលាការសម្រេចអនុវត្តវិធានស្រូបទោស តុលាការអាចសម្រេចឲ្យអនុវត្តទោសស្រូបបញ្ចូលគ្នាទាំងមូល ឬមួយផ្នែកនៃទោសដែលមានប្រភេទដូចគ្នាបាន ស្របតាមរបៀបនៃការស្រូបទោសដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១៣៧ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។ ប៉ុន្តែនៅក្នុងករណីដែលច្បាប់ចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត ចំពោះបទល្មើសត្រួតគ្នាណាមួយ ហើយប្រសិនបើជនជាប់ចោទមិនទាន់ត្រូវបានតុលាការសម្រេចផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតទេ អតិបរមាស្របច្បាប់ដែលខ្ពស់ជាងគេ នៅក្នុងការអនុវត្តវិធានស្រូបទោសនេះ ត្រូវបានកំណត់ដាក់ពន្ធនាគារមិនឲ្យលើសពី ៣០ ឆ្នាំ។ វិធាននេះត្រូវអនុវត្តដូចគ្នាផងដែរ ចំពោះទណ្ឌិត ប្រសិនបើទណ្ឌិតនេះ មិនត្រូវបានតុលាការសម្រេចផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតទេ។ ការព្យួរទោសទាំងមូល ឬមួយផ្នែកនៃទោសដែលប្រកាសចំពោះបទល្មើសដែលត្រួតគ្នានេះ មិនអាចជាឧបសគ្គដល់ការអនុវត្តទោសនៃប្រភេទដូចគ្នាដែលគ្មានការព្យួរទោសទេ។

២-វិធានត្រួតទោស : វិធាននេះ មានចែងកំណត់ក្នុងមាត្រា ១៣៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។ ជាទូទៅវិធាននេះត្រូវយកមកអនុវត្តក្នុងករណីនៃការចោទប្រកាន់ដាច់ពីគ្នាចំពោះបទល្មើសត្រួតគ្នា។ មាត្រា ១៣៨ វាក្យខណ្ឌទី ១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងថា : “*នៅក្នុងពេលចោទប្រកាន់ដាច់ពីគ្នា កាលបើជនជាប់ចោទត្រូវបានរកឃើញថា មានពិរុទ្ធពីបទល្មើសច្រើន ទោសដែលត្រូវប្រកាស ត្រូវអនុវត្តត្រួតគ្នានៅក្នុងព្រំដែននៃអតិបរមាស្របច្បាប់ដែលខ្ពស់ជាងគេ។*” នៅក្នុងករណីដែលច្បាប់ចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត ចំពោះបទល្មើសត្រួតគ្នាណាមួយ ហើយប្រសិនបើជនជាប់ចោទមិនទាន់ត្រូវបានតុលាការសម្រេច

ផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតទេ អតិបរមាស្របច្បាប់ដែលខ្ពស់ជាងគេ ត្រូវបានកំណត់ដាក់ពន្ធនាគារត្រឹម ៣០ ឆ្នាំ។ ការព្យួរទោសទាំងមូល ឬមួយផ្នែកនៃទោសដែលប្រកាសចំពោះបទល្មើសដែលត្រួតគ្នានេះ មិនអាចជាឧបសគ្គដល់ការអនុវត្តទោសនៃប្រភេទដូចគ្នាដែលគ្មានការព្យួរទោសទេ។

ឧទាហរណ៍ទី ១ : ឈ្មោះ "ក" បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្នុងស្ថានភាពជាបទល្មើសត្រួតគ្នា រួមមាន ÷

- "បទរំលោភសេពសន្ថវៈ" : មានចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៥ ឆ្នាំ ទៅ ១០ ឆ្នាំ តាមមាត្រា ២៣៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ
- "បទកំហែងយក" : មានចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២ ឆ្នាំ ទៅ ៥ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤ លាន រៀល ទៅ ១០ លាន រៀល តាមមាត្រា ៣៦៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ
- "បទឆបោក" : មានចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ៦ ខែ ទៅ ៣ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ១ លាន រៀល ទៅ ៦ លាន រៀល តាម មាត្រា ៣៧៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ

នៅក្នុងឧទាហរណ៍នេះ ឈ្មោះ "ក" ត្រូវបានចោទប្រកាន់នៅក្នុងសំណុំរឿងចំនួន ០៣ ដាច់ពីគ្នា ហើយតុលាការបានសម្រេចផ្តន្ទាទោសតាមសាលក្រម ឬសាលដីកាស្ថាពរចំនួន ០៣ ដាច់ពីគ្នា ដោយសម្រេចផ្តន្ទាទោស ÷

- ចំពោះបទរំលោភសេពសន្ថវៈ : ដាក់ពន្ធនាគារកំណត់ចំនួន ៧ ឆ្នាំ
- ចំពោះបទកំហែងយក : ដាក់ពន្ធនាគារកំណត់ ៣ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ ៨ លាន រៀល
- ចំពោះបទឆបោក : ដាក់ពន្ធនាគារកំណត់ ២ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ ៤ លាន រៀល

យោងតាមមាត្រា ១៣៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ទោសដែលតុលាការបានប្រកាសផ្តន្ទាទោស ត្រូវអនុវត្តត្រួតគ្នានៅក្នុងព្រំដែននៃអតិបរមាស្របច្បាប់ដែលខ្ពស់ជាងគេ មានន័យថា ទណ្ឌិតត្រូវទទួលរងការអនុវត្តទោសដាក់ពន្ធនាគារ ជាអតិបរមាត្រឹម ១០ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ជាអតិបរមា ត្រឹម ១០ លាន រៀល សម្រាប់បទល្មើសទាំង ៣ ខាងលើ។

ឧទាហរណ៍ទី ២ : ឈ្មោះ "ក" បានប្រព្រឹត្តបទល្មើសក្នុងស្ថានភាពជាបទល្មើសត្រួតគ្នា រួមមាន ÷

- "បទក្លែងបន្លំវត្ថុបិយវត្ថុដែលមានតម្លៃទីត្យានុកូល" : មានចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១៥ ឆ្នាំ ទៅ ៣០ ឆ្នាំ ឬអស់មួយជីវិត តាមមាត្រា ៦៤៥ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ
- "បទឃាតកម្ម" : មានចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១០ ឆ្នាំ ទៅ ១៥ ឆ្នាំ តាមមាត្រា ១៩៩ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ
- "បទកំហែងយក" : មានចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ២ ឆ្នាំ ទៅ ៥ ឆ្នាំ និងពិន័យជាប្រាក់ពី ៤ លាន រៀល ទៅ ១០ លាន រៀល តាមមាត្រា ៣៦៤ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ

នៅក្នុងឧទាហរណ៍នេះ ឈ្មោះ "ក" ត្រូវបានចោទប្រកាន់នៅក្នុងសំណុំរឿងចំនួន ០៣ ដាច់ពីគ្នា ហើយតុលាការបានសម្រេចផ្តន្ទាទោសតាមសាលក្រម ឬសាលដីកាស្ថាពរចំនួន ០៣ ដាច់ពីគ្នា ដោយសម្រេចផ្តន្ទាទោស ÷

- ចំពោះបទក្លែងបន្លំវត្ថុបិយវត្ថុដែលមានតម្លៃនីត្យានុកូល: ដាក់ពន្ធនាគារកំណត់ចំនួន ១៧ ឆ្នាំ
- ចំពោះឃាតកម្ម: ដាក់ពន្ធនាគារកំណត់ ១៣ ឆ្នាំ
- ចំពោះបទឆបោក: ដាក់ពន្ធនាគារកំណត់ ៣ ឆ្នាំ

យោងតាមមាត្រា ១៣៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ទណ្ឌិតត្រូវទទួលរងការអនុវត្តទោសដាក់ពន្ធនាគារជាអតិបរមាត្រឹម ៣០ ឆ្នាំ និងពិន័យ សម្រាប់បទល្មើសទាំង ៣ ខាងលើ[3]។

៣-វិធានបូកទោស : វិធានបូកទោសនេះ មានចែងកំណត់ក្នុងមាត្រា ១៤០ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។ វិធាននេះត្រូវយកមកអនុវត្តចំពោះបទល្មើសត្រួតគ្នា ទោះក្នុងនីតិវិធីនៃការចោទប្រកាន់ដាច់តែមួយក្តី ទោះក្នុងនីតិវិធីនៃការចោទប្រកាន់ដាច់ពីគ្នាក្តី ។ មាត្រា ១៤០ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌចែងកំណត់អំពីវិធាននៃការបូកទោសនេះ យ៉ាងច្បាស់ថា “ជាបដិប្បញ្ញត្តិទៅលើបទប្បញ្ញត្តិមុន ការពិន័យដែលបានប្រកាសឡើង ចំពោះបទលហុច្រើននោះ ត្រូវបូកបញ្ចូលគ្នា ហើយត្រូវបូកផងដែរជាមួយទោសពិន័យដែលប្រកាសឡើងចំពោះបទឧក្រិដ្ឋ ឬបទមជ្ឈិម។”

ការបូកបញ្ចូលគ្នានៃទោសនេះ ក៏ត្រូវបានយកទៅអនុវត្តផងដែរ ចំពោះទោសដាក់ពន្ធនាគារ។ យោងតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃមាត្រា ១៤១ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ទោសដែលតុលាការប្រកាសផ្តន្ទាពីបទរត់ចេញពីពន្ធនាគារ[4] ត្រូវបូកបញ្ចូលគ្នាជាមួយនឹងទោសដែលប្រកាសឡើងចំពោះបទល្មើសដែលនាំឲ្យមានការឃុំខ្លួនជននោះ ដោយមិនអាចមានការស្រូបចូលគ្នា ឬត្រួតគ្នាតាមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១៣៧ និងមាត្រា ១៣៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌបានឡើយ ។ គួរកត់សម្គាល់ផងដែរថា ការបូកបញ្ចូលគ្នានៃទោសក៏ត្រូវយកទៅអនុវត្តផងដែរ នៅក្នុងករណីក្រៅពីស្ថានភាពនៃបទល្មើសត្រួតគ្នា ជាអាទិ៍ នៅក្នុងករណីដែលមានការដកហូតការព្យួរទោស (ទោះព្យួរទោសធម្មតាក្តី ព្យួរទោសសាកល្បងក្តី) ដោយសារមានការផ្តន្ទាទោសថ្មីតាមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១០៩ មាត្រា ១១៤ និងមាត្រា ១២២ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។ នៅក្នុងករណីទាំងនេះ ទោសទី ១ ត្រូវអនុវត្តដោយបូកបញ្ចូលគ្នាជាមួយទោសទី ២ ដោយគ្មានការស្រូបចូលគ្នា ឬត្រួតគ្នាតាមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងក្នុងមាត្រា ១៣៧ និងមាត្រា ១៣៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌឡើយ។

ឯកសារនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងដោយ÷
*-ឯកឧត្តម **ហ៊ី សោភា** រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងយុត្តិធម៌*
*-ឯកឧត្តម **កើត រិទ្ធ** អនុរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងយុត្តិធម៌*

[3] យោងតាមស្មារតីនៃមាត្រា ១៣៨ នៃក្រមព្រហ្មទណ្ឌ និងមាត្រា ៥០១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ទោសដែលតុលាការបានប្រកាសផ្តន្ទាទោសត្រូវអនុវត្តត្រួតគ្នានៅក្នុងព្រំដែននៃអតិបរមាស្របច្បាប់ដែលខ្ពស់ជាងគេ ប៉ុន្តែ នៅក្នុងករណីដែលច្បាប់ចែងផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត ចំពោះបទល្មើសត្រួតគ្នាណាមួយ ហើយប្រសិនបើទណ្ឌិតមិនត្រូវបានតុលាការសម្រេចផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតទេ អតិបរមាស្របច្បាប់ដែលខ្ពស់ជាងគេ ត្រូវបានកំណត់ដាក់ពន្ធនាគារត្រឹម ៣០ ឆ្នាំ សម្រាប់អនុវត្តវិធាននៃការស្រូបទោស។

[4] បទរត់ចេញពីពន្ធនាគារនេះ មានចែង និងផ្តន្ទាទោសក្នុងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ចាប់ពីមាត្រា ៥៦០ ដល់មាត្រា ៥៧០។